

A főszerkesztő előszava

Folyóiratunk tizenkettedik számát tartja kezében a tisztelt Olvasó. Tizenegy tanulmányt olvashat benne, amelyek közt ezúttal a szokásosnál kicsit több környezetvédelmi vonatkozású van. Ezen – közigazgatási jogi, illetve Európa-jogi közegbe ágyazott – elemzéseken túl a jogtudomány más, klasszikusnak számító területei, így a büntetőjog, a büntető és polgári eljárásjog, a munkajog, illetve az elméleti tanulmányokon felül a joggyakorlat elemzése és az újabb szakkönyvek értékelése is helyet kapott. Külön öröm számunkra, hogy két olyan szerzőpáros is szerepel, akik különböző intézményeket, iskolákat képviselve egyesítették vizsgálati szempontjait, módszereiket.

Pápai-Tarr Ágnes témája a büntetés kiszabás, amelyet a szerző maga is különböző (büntető anyagi és eljárásjogi) előírások, illetve (elméleti és gyakorlati) nézőpontok gyűjtőpontjaként definiál, és amelyet ennek megfelelően csakis komplex szemléletben vizsgálhat. Klasszikusnak számító kérdéseket gondol újra, a törvényes és egyben igazságos ítéletek garanciáit, a törvényhozói és a bírói hatalom egészséges határait kutatva.

Jakab Nóra és *Rab Henriett* közös tanulmánya a hazai munkajogi szakirodalomban eddig elhanyagolt problémakörrel foglalkozik, szintén többes – munkajogi, gazdasági jogi, szociális jogi – megközelítésben. A jog reflexív jellegét, ugyanakkor az alapvető jogok védelmének igényét kiemelve azt a kérdést járják körül, hogy a munkajog funkciója még ma is a munkahely, vagy már inkább a jövedelem és a foglalkoztathatóság védelme-e.

Nyilas Anna a kis értékű követelések eljárására vonatkozó EU-rendelet érvényesülésének a helyzetét tekintette át. Mivel a rendelet sok kérdést hagy nyitva, illetve kifejezetten támaszkodik is a nemzeti jogra, számos tagállam nemzeti megoldásainak a feltárása módot adott a szerzőnek arra, hogy csokorba szedje a sajátos, netán a rendelet céljával ellentétes megoldásokat, amelyek a határokon átvívelő igényérvényesítést megnehezítik.

Berczki István a közvetítés (mediáció) egyik sajátos, bevált modelljét mutatja be, amelyet eredetileg a környezeti (vonatkozású) konfliktusok kezelésére dolgoztak ki Németországban, a nagyberuházások tervezése, engedélyezése kapcsán. A jogintézmény kialakulására, alkalmazásának kritériumaira és több konkrét esetére is kiterjedő tanulmány azt a kérdést is megválaszolja, hogy mikor és mennyiben tekinthető eredményesnek egy ilyen eljárás.

Bencsik András és *Barta Attila* a környezetvédelmi igazgatás folyamatosan átalakuló rendszerével foglalkozik, középpontba állítva egyfelől a különböző (központi,

területi és települési) szintek elhatárolását és a települési önkormányzatok szerepét, másfelől néhány szakterület újdonságait. Elemzésük az Alaptörvénynek a (környezetre, az önkormányzatok új szerepfelfogására vonatkozó) rendelkezéseit sem hagyja figyelmen kívül.

Deák Dániel a környezeti adóharmonizáció és a versenykonform szabályozás problémakörét elemzi. Bár tanulmánya – címének megfelelően – jelentős mértékben támaszkodik az Európai Unió Bírósága gyakorlatára, következtetéseit környezet-gazdaságtani, illetve szakpolitikai összefüggésekkel is megalapozza. A fenntarthatóság követelménye tükrében mutat rá a szabályozás és a gyakorlat alapvető ellentmondásaira.

Staviczky Péter az Európai Unió Törvényszéke végzését elemzi, amelyiknek a hátterében az Európai Bizottság környezetvédelmi támogatásokra vonatkozó, új iránymutatása áll. A megújuló energiatermelés működési támogatásának feltételeit jelentős mértékben korlátozó iránymutatást egy szakmai szervezet támadta meg, a bíróság azonban a keresetindítási jog hiánya miatt elutasította a keresetet. Ennek érvrendszerét mutatja be, s értékeli a szerző.

Szabó Krisztián az Emberi Jogok Európai Bírósága ítéleteivel foglalkozó írásaink sorát gyarapítja; az utóbbi évek hazai vonatkozású gyakorlatának a büntető eljárásjogi konzekvenciákra irányítva a figyelmet. A főként az előzetes letartóztatással, illetve a hatékony védelem elvével kapcsolatos problémák mérlegét a szerző az új büntetőeljárás törvényjavaslatra és az Alkotmánybíróság döntéseire is figyelemmel vonja meg.

Szemle rovatunkban *Vinnai Edina* Ficsor Krisztinának a Formalizmus a bírói gyakorlatban – A formalista bírói érvelés jogelméleti alapjai című monográfiáját, *Gábris Angéla* pedig a Hunyady György és Berkics Mihály által szerkesztett, A jog szociálpszichológiája című tanulmánykötetet ismerteti.

A környezetvédelmi igazgatással és mediációval, a tagállami környezetvédelmi adók és támogatások uniós bírói megítélésével foglalkozó problémafelvetések tálcán kínálják az alkalmat arra, hogy egyetlen gondolat erejéig – folyóiratunk alcíméhez s egyben küldetéséhez híven – kiemeljem a jogrendszerrel szemben támasztott elvárások közül azt, amelyik talán a leginkább 21. századi, így bocsátva útjára a lapszámot, s kívánva hasznos időtöltést a lapozgatásához.

A fenntarthatóságra gondolok, annak is a környezeti „pillérére”. Vajon megfelelő-e a jelenlegi jogrendszer a fenntarthatóságnak? Elég-e ehhez a környezet védelme, vagy annál mélyrehatóbb, ugyanakkor magasabb elvárásról van szó? (Ha egy törvény a környezet- és természetvédelmi szempontoknak megfelel, akkor a fenntarthatóságot már érvényesíti?) Szolgálja-e vagy inkább akadályozza az érvényesülését? Az alábbi tanulmányokat olvasva kiderül, hogy a fenntarthatósághoz a környezetvédelem önmagában nem elég. A jövő nemzedékei számára ugyanolyan hozzáférést kell hagynunk a természet erőforrásaihoz, mint amilyenek számunkra adottak. Ehhez a környezeti érdekek valós megjelenítése szükséges csaknem minden életviszony szabályozásában, s az azoktól való visszalépés nem megfelelő irány. A hatékony közvetítéshez és azon keresztül a környezeti érdekek érvényesítéséhez is a társadalom szélesebb körének a bevonása, a partneri viszony nélkülözhetetlen. A környezetvédelmi adókat nem piaci, hanem ökológiai alapon kellene

bevezetni és megítélni. A jogi szabályozáson túlmenően az érintettek önkéntes, tudatos vállalásai szükségesek... A szerzők által itt megkezdett sort hosszan lehetne folytatni olyan összefüggésekkel, amelyek gyökeres változás – zárt láncú gazdaság, nem növekedés, autonóm helyi közösségek – igényét vetik fel, s amelyek hiányában az utolsóként feltett kérdésre ma inkább az a válasz adható, hogy jogrendszerünk a jelenlegi, fenntarthatatlan gazdasági, fogyasztási, tulajdonosi magatartási mintákat védi, s a fenntarthatóságnak jelenleg inkább korlátja, mintsem támasza.

A hátsó borítón Cicero latin bölcsessége olvasható, amelyet ehhez a gondolatmenethez választottuk. *„Expedit reipublicae ne quis re sua male utatur”* – A köztársaság érdeke, hogy senki ne használja helytelenül a sajátját. Alatta a debreceni jogi karnak is otthont adó, Kassai Úti Campuson álló diákhotel képe látható.

Debrecen, 2017 tavaszán

A szerkesztőség nevében:
Fodor László